

Euthanasie als evenwaardig alternatief

Er bestaan zorgverleners die euthanasie (levensbeëindiging op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt zelf) evenwaardig beschouwen aan de andere beslissingen bij het levenseinde (zoals het stoppen van zinloos geworden behandelingen, palliatieve zorg, palliatieve sedatie...). Die zorgverstrekkers (zoals bijvoorbeeld dr. Marc Cosyns en ikzelf) vragen niet liever dat al die beslissingen gelijkaardig met de patiënt overlegd kunnen worden en een gelijkwaardige maatschappelijke erkenning krijgen.

We moeten echter rekening houden met de realiteit.

Er bestaan ook zorgverleners die het om persoonlijke redenen (nog altijd) zeer moeilijk hebben met de problematiek van euthanasie. Op zich is dat te respecteren en zelfs te begrijpen. Daar is niets mis mee, indien die zorgverleners hun patiënten met een euthanasieverzoek ten minste tijdig naar andere zorgverleners zouden doorverwijzen.

Het probleem is echter dat velen dat níét doen en integendeel de vraag naar euthanasie trachten om te buigen naar goedbedoelde maar niet door de patiënt gevraagde zorg. Zij gaan om met de euthanasievraag vanuit een negatieve houding, vanuit een houding van 'er tegen te zijn'. Daardoor krijgen de andere beslissingen bij het levenseinde op een subtiële manier een zwaarder gewicht in de relatie tussen arts/zorgverlener en patiënt.

Zwakke, ernstig zieke patiënten zijn echter sterk afhankelijk van hun zorgverleners en zullen in die omstandigheden hun vraag naar euthanasie noodgedwongen vervangen door een andere optie zoals bijvoorbeeld palliatieve sedatie. Op die wijze wordt het zelfgekozen levenseinde van patiënten niet gerespecteerd.

Patiënten hebben geen boodschap aan zorgverleners die misschien zelfs openlijk 'niet tegen euthanasie zijn', maar uit hun gedragingen wel andere intenties laten blijken. Zolang dat bestaat, hebben patiënten nood aan zorgverleners van wie de ingesteldheid ten opzichte van euthanasie tenminste duidelijk is.

Juist om die reden werd LEIF (LevensEinde InformatieForum) opgericht. Van de aangesloten zorgverleners (LEIFartsen en LEIFnurses) is het bekend dat ze alle beslissingen bij het levenseinde (stoppen van behandelingen, palliatieve zorg, euthanasie...) evenwaardig behandelen. De telefonische hulplijn LEIFlijn huldigt hetzelfde principe.

Sommige tegenstanders van euthanasie of hulpverleners die het er (nog) moeilijk mee hebben, aanzien LEIF echter als een promotiemiddel voor euthanasie. Het is toch fundamenteel intellectueel oneerlijk om diegenen die euthanasie gelijkwaardig beschouwen aan bijvoorbeeld palliatieve zorg te polariseren alsof ze enkel zouden opkomen voor euthanasie.

Aangezien die tegenstanders echter tot de palliatieve sector behoren, riskeert de hele sector op zijn beurt de perceptie te krijgen tegen euthanasie te zijn. De koepelorganisatie Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen zou daaraan iets kunnen doen door aan bepaalde 'fundamentalisten' wat minder spreekruimte te geven.

Tot slot: zwaar zieke patiënten hebben geen boodschap aan hulpverleners in gewetensnood. Laten we vanuit de zorgsector nu eens eindelijk ophouden met elkaar te demoniseren uit respect voor onze patiënten.

Wim Distelmans is hoogleraar palliatieve geneeskunde aan de **VUB**, voormalig voorzitter van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen, voorzitter van LEIF en voorzitter van de Federale Commissie Euthanasie.

Wim distelmans